

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Vår saksbehandlar
Åshild Olaussen

Kopi til

Vår dato
02.01.2015

Vår referanse
DOK/2015/00006

Dykkar referanse
14/4955

Høyringsvar frå Unio til framlegg til endringar i opplæringslova og privatskulelova

Unio viser til høyringsnotat frå Kunnskapsdepartementet av 22.10.2014 om framlegg til endringar i opplæringslova og privatskulelova.

Høyringsnotatet inneheld framlegg om:

- å endre reglane om krav om relevant kompetanse i undervisningsfag
- å klargjere kva for avgjerder i skulesamanheng barneverntenesta har rett til å ta på vegne av barnet når barneverntenesta har overtatt omsorga for barnet
- å endre namnet på faget religion, livssyn og etikk (RLE) til kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE) og å innføre ein regel om tidsbruk knytt til kristendomskunnskap i læreplanen i faget

Unio går mot framlegget om å endre § 10-2 i opplæringslova.

Unio støttar framlegget om avgjerder i skulesamanheng der barneverntenesta har rett til å ta avgjerder på vegne av barnet når barneverntenesta har overtatt omsorga for barnet.

Unio går mot å endre faget RLE til KRLE og går også mot å innføre ein regel om tidsbruk knytt til kristendomskunnskap i læreplanen i faget

Nedanfor følgjer hovudgrunngevinga for våre synspunkt. Vi viser vidare til vårt medlemsforbund, Utdanningsforbundet, som har gitt eit fylldig høyringsvar.

Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag

Unio støttar departementet sine intensjonar om høg kompetanse i skulen. Vi er samd i at ein bør ha høge ambisjonar og at ein må vere utolmodig i arbeidet for best muleg kompetanse i skuleverket.

Utdanningsforbundet meiner difor at det skal vere høge krav til kompetanse for tilsetjing og undervisning i grunnopplæringa. Vi meiner krav til kompetanse for undervisning i fag ideelt sett bør omfatte alle fag på

alle steg i alle skuleslag. Samstundes må vedtekne krav i lov og forskrift vere realistiske i notida slik at alle lærarar, skuleleiarar og skuleeigarar har rimeleg høve til å oppfylle krava utan at lærarar vert stempla som ukvalifiserte. Unio meiner difor at vi må gå stegvis fram på vegen mot dette målet.

Unio meiner dagens lovtekst i tilstrekkeleg grad varetar behovet for å styrkje fagkompetansen til lærarane i dei faga de skal undervise i og samstundes tek høgd for den faktiske situasjonen i skulen i dag. Vi meiner reglane for unnatak § 10-2 tredje ledd bør først vidare, og går såleis mot departementet sitt framlegg til endring.

Vi meiner departementet gjennom sitt framlegg sender uheldige signal til mange lærarar som i dag er tilsette og gjer ein god jobb i skulen om at dei ikkje lenger er kvalifiserte til jobben dei gjer.

Vi konstaterer elles at det tilsynelatande offensive grepet frå departementet si side og som kan sjå ut som ei skjerping av lova, ikkje vil ha særlege konkrete konsekvensar for den reelle kompetansen i skulen ettersom departementet samstundes utvidar ordninga for unnatak til å gjelde dei nærmaste ti åra.

Rett til å ta avgjerder i skulesamanheng på vegne av barnet når barneverntenesta har overtatt omsorga for barnet

Framlegget inneber ein ny § 15-6 i opplæringslova og ein ny § 7-7 i privatskulelova, og gjeld i situasjonar der barneverntenesta har overtatt omsorgsansvaret for barnet.

Departementet gjer framlegg om at foreldra har rett til å ta avgjerder på vegne av barnet i spørsmål som val av privat skule, fritak frå heile opplæringsplikta, fritak for undervisning ut frå foreldra sin religion eller livssyn, krav om opplæring i og på samisk, opplæring i finsk og val av målform.

Departementet gjer framlegg om at barneverntenesta har rett til å ta avgjerder på vegne av barnet i andre skulesaker som er regulert i opplæringslova og privatskulelova. Dette vil blant anna vere i saker om spesialundervisning, spesialpedagogisk hjelp, tiltak som gjeld det fysiske og psykososiale læringsmiljøet, val av annan offentleg skule enn nærskulen, fritak frå delar av opplæringa, tidleg og utsett skulestart, grunnopplæring i og på teiknspråk, skyss eller innlosjering, foreldresamarbeid, rett til informasjon og rett til varsel ved bortvising.

Unio støttar departementet sitt framlegg.

Faget religion, livssyn og etikk (RLE)

Framlegget inneber å endre faget sitt namn i opplæringslova og i læreplanen og å endre avsnittet om timetal i læreplanen der det skal gå fram at «om lag halvparten» av timetalet i faget skal nyttast til hovudområdet kristendom. Framlegget er ein oppfølging av Regjeringsplattforma sitt følgjande punkt:

«Regjeringen vil endre RLE-faget til KRLE (Kristendom, religion, livssyn og etikk), samt gjeninnføre kravet om at faget, i tråd med kompetanseområdene, skal inneholde minst 55 pst. kristendom, jf. Samarbeidsavtalen».

Læreplanen i RLE streker under at faget er «et ordinært skolefag som normalt skal samle alle elever.» Undervisninga skal vere «objektiv, kritisk og pluralistisk.» Det skal ikkje vere forkynning eller religionsutøving i faget.

Det følgjer av læreplanen at: «Faget skal gi kjennskap til kristendommen, andre verdensreligioner og livssyn og til etiske og filosofiske emner. Det skal gi kjennskap til den betydning kristendommen har som kulturarv for samfunnet vårt. Kristendoms-kunnskap skal av den grunn ha den kvantitativt største andelen av lærestoffet.» «Dette innebærer at det vil være rom for lokale variasjoner i fordelingen mellom hovedområdene i faget for å oppfylle kompetansemålene.»

I høyringsnotatet frå departementet er framlegget noko justert. Faget sitt namn skal framleis vere KRLE, men det skal ikkje vere minst 55 % kristendom, men «om lag halvparten av timetallet» i faget skal fordelast på hovudområdet kristendom.

Unio meiner framlegget frå departementet er uklokt og går mot framlegget til endring av opplæringslov og læreplan.

Det kan diskuterast om det er behov for å styrkje kristendommen sin plass i faget av omsyn til kristen tru, kultur og tradisjon, slik departementet argumenterer for. Det er naturleg at kristendommen, som står så sentralt i historia vår, har ein stor plass i faget. Nettopp difor har kristendommen ein større plass enn andre religionar i gjeldande læreplan i faget. Kunnskap om kristen tru og tradisjon inngår elles i fleire andre fag i grunnskulen, til dømes i norsk, samfunnsfag, musikk og kunst og handverk.

Unio vurderer framlegget som eit utslag av symbolpolitikk når framlegget ikkje er meint å ha konkrete konsekvensar og når kompetansemåla i faget ikkje skal endrast. Dette vert også underbygd av ei rekkje kommentarar frå fagmiljø, kristne miljø, media og andre. Til dømes går eit fleirtal av biskopane mot framlegget og peikar på at dette er symbolpolitikk som skaper meir uro enn gagn. Preses for den norske kyrkja, Helga Haugland Byfuglien, «anser det ikke nødvendig med endringer for å virkeliggjøre målet for faget.»

Det er framleis utfordringar knytt til praktiseringa av RLE-faget, og faget er på mange måtar eit politisk og fagleg skjørt kompromiss. Men i kjølvatnet av ein ti år lang rettsprosess har faget sidan 2008 i stor grad fungert som eit samlande fellesfag der elevane vert stimulerte til allsidig danning med rom for undring og refleksjon. Det siste skulen treng no er å bli ein kamparena for partipolitiske markeringar. Unio meiner det er grunn til å tru at framlegget av mange grupper og minoritetar vert opplevd som konfronterande og lite inkluderande.

Beste helsing
Unio

Ingjerd Hovdenakk
sekretariatssjef

Åshild Olaussen
fagsjef

